

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 276. An de facto Pontifex saltem ob causam gravissimam dissolvere possit Matrimonium ratum fidelium, ita ut utrique parti relinquatur liberum inire aliud Matrimonium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

dam voluit, ut aptius dictam unionem cum humanitate vel Ecclesia significaret. Unde etiam, ut bene ait Castrop. *cit. §. 2. n. 1.*, non congruebat (stante nimirum illa Christi voluntate sineque ab eo intento) concedi Papæ ullive alteri homini potestatem solvendi illud, et si de cætero absolute loquendo potuisset delegari dicta potestas; cum in eo ipse Christus dispensate poterat. Neque hucusque dictis de indissolubilitate matrimonii opponas illud Christi *Matth. 19. Quicumque dimiserit uxorem suam nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, mæchatur*: Unde sequi videtur, posse uxorem ob fornicationem vel adulterium ab ea commissum dimitti, ac ita solvi matrimonium & aliam duci. Nam responderi solet, Christum tantum loqui de dimissione uxoris quo ad thorum & cohabitationem. ita ut sensus sit, fornicationem esse iustam causam dimittendi uxorem, seu separandi se ab ea quod ad locum. *Pirh. n. 41. citato Sanch. L. 10 d. 2. n. 3.* ac ita congruat cum illo *Marc. 10. & Luc. 16. v. 18.* ubi absolute dicitur: *Omnis, qui dimittit uxorem suam, & alteram ducit, mæchatur; & qui dimissam à viro (intellige etiam ob fornicationem) duxerit, mæchatur.* De quo plura infra.

Quæst. 276. An de facto Pontifex saltem ob causam gravissimam dissolvere possit matrimonium ratum fidelium, ita ut utrique parti relinquatur liberum inire aliud matrimonium.

Resp. non convenire in hoc AA. sententia id affirmans est communior, quam tenent Abb. *in c. ex publico. de convers. conjugator. n. 14. Nav. in m. an. n. 22. n. 21. Suar. Tom. 3. de relig. l. 6. c. 17. n. 21. Pirh. n. 142. Cajet. Tom. 1. opusc. tr. 18. q. unic. Vasq. 1. 2. d. 165. c. 7. Less. l. 2. c. 40. n. 146. Gutt. de matr. c. 53. n. 3. Sauch. l. 2. d. 14. n. 2. Hurt. d. 8. de matr. diff. 3. n. 11. Laym. l. c. c. 6. n. 4.* dicens, hanc esse Canonistarum in *c. ex publico.* Gobat. *in Theol. experim. tr. 10. n. 691.* dicens, contrarium sine Sedis Apostolicæ contumelia defendi non posse. Rationes hujus sententiæ sunt, quod Pontifices dispensarint quandoque in matrimonio rato; puta Paul. III. Pius IV. ter quaterve Gregor. XIII. una die undecies teste Henriq. *l. 1. c. 8. n. 11. in Gl. lit. F. Innoc. X.* cum homine plebeio sine causa bonum publicum spectante apud Gobat. *l. c.* & alii apud Dian. *p. 8. tr. 1. resol. 62.* illos autem in hoc errasse & in valide egisse, & juris divini ignaros fuisse, dici nequeat sine temeritate, ut inquit Valent. *3. p. d. 10. q. 1. p. 7.* quin & ut Veracruz. *in specul. p. 2. a. 27.* de Pontificis potestate, postquam dispensavit, dubitare instar factileggi est; esset enim quasi improbare Christo, quod Papa relaxare possit votum & iuramentum, dispensare in professione religiosa, ut Theologi & Canonistæ passim. Et pluribus exemplis ostendit Barb. *in c. cum ad monasterium. de statu Monach. n. 13.* qua professione infirmius est matrimonium ratum, cum per eam dissolvatur. Quod matrimonium non sit omnino indissolubile, nec in ratione contractus, nec ob rationem Sacramenti, aut significationem, quæ significat conjunctionem Christi cum anima per caritatem & gratiam, quæ dissolubilis est. Ac denique, quod potestas ligandi & solvendi Ecclesiæ concessa, utpote favorabilis salutis animarum, sit extendenda, quantum licet, nisi obsteret jus divinum, quale hic non est, in quo propriè

ac directè sit dispensandum à Papa solvendo matrimonium ratum; siquidem sicut in voto & iuramento, quod relaxando non tollitur, aut remittitur jus Deo quæsitum, sed tollitur ipsum votum & iuramentum, seu vinculum obligationis illius erga Deum per potestatem concessam à Deo Ecclesiæ solvitur; ac ita indirectè aufertur lex illa divina de voto observando; ita in præsentè Papa directè dispensando in contractu illo humano matrimonii, seu tollente ejus vinculum, quod est fundamentum obligationis juris illius divini & naturalis, tollatur indirectè lex illa divina, jobens vinculum matrimonii, etiam nondum consummati, perpetuò subsistere, præterquam si Ecclesiæ dissolventis auctoritas accedat. Ita Laym. Verùm licet hanc sententiam probabilissimam, dicat Castrop. *l. c. §. 2. n. 3.* ipse tamen contrarium censet verius & docet ferè ab omnibus Theologis astruit, citans Sotum *in 4. d. 31. q. 1.* Bonavent. *d. 27. a. 3. q. 2.* Pont. *l. 9. c. 3. n. 3.* Valent. &c. ad quos ex Canonistis accedunt Turrecrem. *in c. sunt qui dicant. 27. q. 2. a. 3. n. 5.* Alex. *in c. tuas. de sponsa duor. n. 14.* Covar. Gutt. apud Krimer. *in 4. decret. n. 1621.* Potissima ejus ratio est, quod cum matrimonium, sive ratum, sive consummatum, jure divino & naturali sit indissolubile, nequeat, nisi Deo concedente dissolvi, prout dicitur in *c. ex parte. de convers. conjug. il. 2.* ubi Joannes III. *Ex quo matrimonium inter legitimas personas contrahitur, in nullo casu illis viventibus dissolvi potest, nisi forte secus fuerit ex revelatione divina &c.* ex nulla autem traditione aut ullo textu constet, Deum Pontifici concessisse hanc facultatem. Dici autem non possit, quod ibi Papa loquatur de matrimonio consummato, cum nullum verbum hoc indicet, sed omnino contrarium clarè indicetur, dum dicitur: *ex quo matrimonium contrahitur.* Quod autem ad diluendum hoc dicitur ad Adversariis de dispensatione indirecta, quæ fit per substitutionem directam vinculi, idem applicari posse videtur ad dispensandum pariter in matrimonio consummato, quod Adversarii non admittunt. Addunt & aliam rationem Castrop. & Pont. nimirum, quod si ob aliqua inconveniètia solvi à Papa possit matrimonium ratum, posset etiam ob eadem occurrentia in matrimonio consummato & illud solvi; cum matrimonio consummato in substantia, essentia vel integritate superaddat matrimonio tantum rato, nisi quod dicat copulam & usum matrimonii, quæ non pertinet ad matrimonii substantiam & integritatem, & usus rei non faciat in veniente majus & fortius jus, quam in non utente re sua, adeoque matrimonium non reddat magis indissolubile. Sed nec ideo magis indissolubile, quia significat unionem Verbi cum natura humana vel Christi cum Ecclesia; cum, ut dictum, non habeat indissolubilitatem ab hac significatione. Quanquam, ut Pont. *l. 1. c. 11. d. n. 10.* satis dubium, an non etiam matrimonia rata fidelium ad hanc unionem significandam assumpta; cum etiam in pluribus sententia matrimonium consummatum infidelium hanc significet; quin imo matrimonium in primæva sua institutione. Ac denique esto, matrimonium ratum assumptum non sit ad illam unionem significandam, sed solum unionem Christi cum anima per gratiam; ad summum enim inde inferre licet quasi à posteriore, solvi illud quandoque posse, scilicet per ingressum in religionem, Deique dispensatione, non tamen ex dispensatione Papa.

Ad primam autem rationem Adversariorum respondet Castrop. ex eo, quod Pontifices adhærentes priori

priori sententiæ dispensarint quandoque in matrimonio rato, non convinci, certum esse, Pontificem habere hanc potestatem, sed solum esse valde probabile, sufficereque probabilitatem oppositæ sententiæ, ut Pontifices dispensando securè, tutâque conscientiâ procedant, nullumque errorem in praxi committant, tametsi speculativè loquendo errent, quod non est inconveniens, cum error non sit de jure, sed de facto, & non communi, sed particulari, veruntamen non video, cur re ipsa non intercedat hic error juris, quæstio enim juris est, an Papa habeat à Christo potestatem solvendi matrimonia rata, circa quam utique errant, judicando se eam habere, si re ipsa non haberent. Adde quod error ille practicus esset valde nocivus, & traheret secum maxima inconvenientia, dum Pontifices carentes ea potestate invalidè dispensando existerent occasio adulteriorum materialium, quæ committerentur à talibus ineuntibus alia matrimonia, utpote invalida. Ad argumentum desumptum à relaxatione voti & juramenti respondent negando paritatem, eò quod per dissolutionem illam matrimonii directè relaxetur lex illa divina: quod Deus conjunxit, homo non separet: quæ gratis dicitur intelligenda de matrimonio consummato; cum juncta testimonio Papæ in *cit. c. ex parte*, quod matrimonium, ex quo contracta, solvi non possint sine revelatione Dei, satis probat, divina lege prohiberi dissolutionem matrimonii etiam rati tantum ab homine, nisi id habeat DEI revelatione, quæ sanè revelatio non includitur in potestate ligandi ac solvendi concessa à Christo Pontifici. E contra à Papa relaxando votum vel juramentum directè non mutetur aut relaxetur lex divina: eò quod qui remittit debitum justitiæ non relaxat aut solvit jus naturale, dictans, jure debitum esse persolvendum, quamdiu non est solum vel remissum, cum remisso debito jus naturale perstat ut ante, & solum indirectè tollitur ejus applicatio ad hoc subiectum, sita in debito nondum soluto vel remisso. Pari modo lex divina præcipiens reddi DEO, quod ei voto promissum est, remisso voti debito salva perstat, & solum hic & nunc cum, qui votum emisit, & ex eo contraxit debitum, non obligat, quia hoc ei remissum. Posse autem Papam ejusmodi debita, quæ homo contraxit promissione DEO facta remittere potestate vicaria, ex ipsa potestate, quâ Christus cum suum in terris constituit, rectè inferitur. Ad argumentum desumptum à professione religiosa dicunt eorum aliqui, Castrop. sentiente contrarium, cum Barb. in *c. ex publico. n. 10.* citatisque ab eo Scoto, Soro, Victoria, Corduba &c. non solo jure Pontificio per professionem solvi matrimonium ratum, sed, quod ea dirimat matrimonium, esse ex Christi privilegio, adeoque ex jure divino positivo. Sed de hoc paulò post. Ad hæc dicunt, non rectè argui à potestate solvendi professionem religiosam, seu votum solenne ad potestatem solvendi matrimonium ratum. Rationem disparitatis dant; quod in professione fiat traditio religioni, quam acceptat Prælatu religionis, quo non acceptante, ista vota non obligant; Papa autem sit ordinarius, cui tanquam superiori religionis sit quoque illa traditio, qui proinde potest eam rejicere, vel etiam acceptatam semel remittere, quâ rejectione vel remissione posita, cessat obligatio status religiosi. Ad illud, quod dicunt, pro licito & valido semper præsumi factum superioris etiam in dubio positivo, respondent, plushinc non inferri, quam quod sententia affirmans sit probabi-

lissima, & in praxi, ut Pontifices bona fide possint dispensare, omnino tutam, non tamen quod sit omninò certa; cum præsumptio juris de jure re ipsa possit esse falsa. Ad illud denique, quod ex Matth. de Moya *tract. 1. de opin. prob. c. 9. n. 25.* & Sylv. *v. votum. 4. n. 5.* & aliis afferretur, nimirum quod quando circa rem, quæ est juris divini duæ dantur sententiæ probabiles, una negans, altera concedens Papæ potestatem valide dispensandi, Papa post adhibitam maturam utriusque sententiæ considerationem, præviumque Theologorum examen diligens & accuratum, auditis etiam Cardinalium votis se ad unam partem determinaret, hæc Pontificis determinatio canonizata maneret, & ad eum certitudinis gradum ascenderet sententia, quam amplexus, ut contraria nullam amplius haberet probabilitatem; haberetque tunc dispensatio à Papa facta vim statuti; adeoque sicut post maturum consilium Pontifex statueret, ac verè definiret, licere sibi, seu posse se in hoc dispensare, necessariò standum esset hujusmodi statuto, sic etiam tali ejus factio. Ad hoc, inquam, respondent Castrop. & Pont. negando id ipsum, nimirum illud factum Pontificium, toties etiam repetitum, adducere sententiam illam ad tantam certitudinem, quantum ipsi adversarii ei tribuunt, multoque minus æquivalere statuto, seu definitioni Papali quâ tali, seu qualem faceret Papa loquens ex Cathedra. De quo vide Pont. *L. 9. c. 3. nu. 4.* ubi ostendit ab Alex. III. in *append. Concil. Lateran. p. 6. c. 8.* reprobatur quorundam prædecessorum judicium de potentia dissolvendi matrimonium ratum. Nihilominus relatis his utriusque sententiæ fundamentis, spectata praxi, standum esse pro summorum Pontificum potestate, reverentia exigit.

Quest. 277. Num posito, Papam posse dissolvere matrimonium ratum, possit id ipsum quoque licitè & validè, ubi non adest causa rationabilis & iusta.

REsp. Non tantum ad hoc, ut licitè dispense, sed etiam ad valorem talis dispensationis seu dissolutionis matrimonii requiritur causa justa. Sanch. *L. 2. d. 15. n. 6.* Pirh. *ad tit. de despons. & matr. n. 145.* dicens sic docere communiter Theologos & Canonistas apud Tanner. *d. 8. du. 4. nu. 68.* eò quod in jure naturali ac divino, ex quo oritur indissolubilitas matrimonii, etiam rati tantum, nec licitè nec validè, uti nec in voto simplici, nisi adest causa justa, dispensare potest; cum in his non sit dominus, sed dispensator. Porro cause justæ dissolvendi matrimonium ratum sunt gravis timor scandalorum magnorum futurorum, lepra superveniens uni conjugum, & similes, quas vide apud Sanch. *L. 2. d. 16.*

Quest. 278. An dissolvatur matrimonium ratum fidelium per suspensionem ordinum sacrorum.

REsp. negativè. Sanch. *L. 2. d. 18.* Castrop. *de sponsal. d. 3. p. 2. §. 4. nu. 1.* cum communi omnium juxta expressam decisionem *extrav. antiquæ.* Joan. XXII. de voto.

Quest. 279. An & qualiter dissolvatur matrimonium ratum per vota simplicia & professionem religiosam.

REsp.